DISPVTATIO JVRIDICA

QVA

ACTIONES

OCCASIONE LVDI COMPETENTES VEL NON

DECRETO

ILLVSTRIS JCTORVM COLLEGII

PRÆSIDE

SIGISM GOTTLIEB HILLIGER

JVR VTR DOCTORE

PLACIDÆ ERVDITORVM COLLATIONI

AD DIEM 27 SEPT

SUBMITTUNTUR

a

JO GVILIELMO KONHARD LIPS

LIPSIÆ

ANNO MDCCXII

VENERANDO

DN PARENTI SVO

HANC DISSERTATIONEM

PRO

INNVMERIS ACCEPTIS BENEFICIIS

IN

MENTIS GRATISSIMÆ ARRHAM

SACRAM JVBET

FILIVS OBSEQVENTISSIMVS

JOHANNES GVILIELMVS KONHARDVS

VENERANDE DN PARENS

GRAVITER MIHI PECCASSE AC INGRATÆ MENTIS POSTULANDUS ESSE VIDEBAR NISI HAS STUDIORUM PRIMITIAS NOMINI TUO SACRAS ESSE JUSSISSEM PRÆTERQUAM ENIM QUOD OBLIGATIO QUÆ PATRI DEBETUR A FILIO ILLUD A ME POSTULABAT BENEFICIORUM QUOQUE TUORUM MAGNITUDO ÆQUE AC MULTITUDO ME SEDULO ADMONUIT UT EXIGUUM HOC ACADEMICUM SPECIMEN ANTE OCULOS TUOS DEPONEREM UT ENIM DE CIVILI OBLIGATIONE QUÆ MIHI SANCTA ET INVIOLATA ESSE DEBET IN PRÆSENTIARUM TACEAM QUOT ME BENEFICIIS A PRIMIS STATIM INCUNABULIS CUMULASTI QUAS CURAS PRO SALUTE MEA GESSISTI QUÆ DENIQUE AD SUSTENTANDAM VITAM NECESSARIA IN ME DERIVASTI QUÆ SI PAULO ALTIUS AD ACCURATAM ANIMI LANCEM EXPENDO INGRATISSIMI SANE NOTAM MIHI INURERER NEFANDAQUE MACULA ASPERGERER NISI MEAM ERGA TE FILIALEM PIETATEM QUACUNQUE OCCASIONE AC RATIONE POSSEM TESTATAM FA

CEREM QUAMVIS QUIDEM HOC CHARTACEUM MUNUS TANTI NON FACIAM UT ILLUD REMUNERATIONIS LOCO PRO INNUMERIS BENEFICIIS PONERE VELIM TAMEN EO ME GRATUM OSTENDERE NISUS SUM OBNIXE PRECATVS UT NON TAM DIGNITATEM MUNERIS QVAM POTIUS VOLUNTATEM OFFERENTIS ÆSTIMES ACCIPE ERGO VENERANDE PARENS SERENO VULTU MANIBUSQUE PROMTISSIMIS HOC QUIDQUID EST MIHIQUE UT SEMPER SIC ET IN POSTERUM FAVE DEUM AVTEM SUMMUM INDEFESSIS PRECIBUS DEFATIGARE NON DESINAM UT TIBI VITÆ DIVTVRNIORIS INCOLUMITATEM CONCEDAT FELICISSIMAM IN DIES VIRES TUAS MAGIS MAGISQUE FIRMET CORROBORET ET ADAUGEAT OMNIGENAMQUE TIBI PROSPERITATEM IMPERTIATUR

VALE SCRIBEBAM LIPSIÆ ID CAL SEPT XV
ANNO MDCCXII

DIS-

DISSERTATIO IVRIDICA

EXHIBENS

ACTIONES OCCASIONE LVDI COMPETENTES VEL NON

PRINC.

IN LUDO, quem in sensu JURE CONSULTIS consueto per ACTUM, *quo duo pluresve inter se ludendo certant, & communiter ea lege aliquid deponunt, ut victori cedat*, describimus, sistuntur plerumque personæ tum PRINCIPALES, tum etiam MINUS PRINCIPALES. Qui *principalem* constituunt *locum*, ALEATORES tam VICTOR quam VICTUS denominari solent; cum e contrario *personæ non adeo principales* RECEPTORES ALEATORUM ex una, mutuam vero pecuniam LUSORIBUS suppeditantes, ex altera parte vocari queant. Hi omnes certo habito respectu jus aliquod sibi competere existimant. *Receptor* mercedem a ludentibus, *ludentes* victoriæ præmium, ac perditi repetitionem, mutuans æs suum ab Aleatoribus acceptum, idque jam consumtum, aut in facultatibus adhuc existens postulare conantur. Oriuntur exinde mutuæ partium petitiones, Iudex imploratur, actiones, quibus jus nostrum persequimur *l. 51. D. d. O. & A.* in judiciis proponuntur. Aci-

definitio ludi.

In ludo occurrunt personæ Principales & minus Principales.

cidit tamen vice plus ſimplici, Partes, imo & cauſarum Patronos hæſitare, quæ fata litibus ſint eventura. Non igitur inutilem conatum ſubituros nos fore putavimus, ſi cuilibet Actori (ſub quo nomine & Fiſcum & Magiſtratum nobis licebit comprehendere) intuitu luſionis agenti jura ſua ex genuinis principiis vindicaremus, neque ea inſuper haberemus, in quibus reo praeſidium quaerendum, ſeu ut clarius loquamur, quando exceptione non competentis actionis defendi eum oporteat. Quemadmodum itaque, re ipſa nunc explicata, Titulus Diſſertationi præmiſſus, ulteriori verborum explicatione non amplius indiget: Ita bono cum Deo ad rem ipſam deducimur.

II

Quærunt luſores locum inprimis ad ludendum aptum.

Et qui hos ſuſcipiunt vocantur ſuſceptores.

Atque hi ſunt vel publici, vel privati.

Prima vero Aleatorum cura in loco ad ludendum accommodato occupata eſſe ſolet, quam ob cauſam huncce vel apud ſemetipſos, maxime tamen apud extraneos conſtituendum exiſtimant, atque iis nomen ſpeciale RECEPTORIS SEU SUSCEPTORIS a jure tributum eſt. *vid. L. 1. §. 1. D. d. Aleat.* Dicti ſuſceptores (potiſſimum de extraneis ſermo fiat) poſſunt conſiderari, quatenus vel publica autoritate ſunt conſtituti, & quatenus ſine permiſſione Magiſtratus inter privatos parietes luſores ſuſcipiunt.

III

Princeps ſuſceptores fovere poteſt.

Nullum eſt dubium, Principem poſſe quibusdam concedere privilegia, apud quos ludi, ſive deriventur ex arte ſolummodo, ſive ex fortuna tantum, ſive ex utra-

utraque specie simul exerceantur *a. l. 1. Princ. D. d. Const. Prin.* maxime quando sic in hoc actu versari praecipit, ut juris naturae praecepta exinde laesa esse non deprehendantur. Ergo ex dictis apparet, mercedem ab aleatoribus promissam & quidem secundum imperialis concessionis tenorem posse susceptorem actione locati *pr. J. Loc. Cond.* Si e contra nihil promissum, quantum Judex ex aequo & bono determinandum arbitratur. *a. l. 1. §. 2. D. d. Jur. del.* impetrare. Porro exinde concludimus, nec Magistratum secundum ea, quae proposita fuere, Jus habere ex dispositione. *l. f. C. d. Aleat.* Susceptoris aedificium publicandi; nec susceptorem debere arceri ab actione contra eos, qui tempore lusus furtum, rapinam & quae sunt alia delicta, commiserunt, quorum tamen vindicatio extra Principis concessionem ipsi non competebat. *l. 1. §. 1. & 3. D. d. Aleat.*

Et hi tunc mercedem postulant.

IV

Cum vero Princeps urgentes ob causas ludos introduci regulariter haud voluerit, susceptores inde pro privatis etiam & publica autoritate destitutis reputandi erunt. Possemus itaque iis hac ratione primo statim intuitu omnem facile denegare actionem; attamen cum distinctio in ludos virtutis, fortunae & mixtos jam antea enarrata ad varia nos deducat memorabilia, sicco pede ea praeterire haud congruum putamus.

Princeps vero hactenus non toleravit Susceptores.

V

Ludos cum virtute commercium habentes, hoc est

Actionem merito conce-

quuntur Susceptores Lusorum virtutis gratia.

est, qui saliendo, pilo jaciendo, vel currendo fiunt, permissos ex *l. 2. §. 1. D. d. Aleat.* imo μονόβολον saltum sine conto. i. e. saltum singularem κοντομονόβολον saltum conto suffultum κονταναν κόντανα χωρὶς τῆς πόρπης jaculationem hastæ pili vel conti sine cuspide ab inventore Quintinianam dictam, περιχυτὴν colluctationem ἱππικὴν equorum cursum a Justiniano introductos esse constat. *L. f C d. Aleat.* FRANTZKIUS *ad D. p. m. 322.* Colligimus proinde dictorum lusorum susceptores actionibus propriis debere audiri, si hi mercede ab his conduxerint locum, in quo eo promtius Ludo operam dare poterant. Nec hac in parte movet nos quippiam, susceptorem in genere odiosum haberi & non fieri in *L. 1. §. 1. D. d. Aleat.* aliquod discrimen, ergo denegandam actionem. Respondemus enim non videtur probabile, Imperatorem voluisse his undique consideratis circumstantiis hoc genus Receptorum improbare, maxime quod ad usum honestum locatio subsistat, omne autem a lege concessum inprimis pro honesto sit reputandum; Accedit, ludentibus vix aliquando in propriis suis caseolis superesse spatium ad ludos recensitos commode exercendos applicandosque. Num ergo plane intermittere deberemus exercitia? non existimamus. Cui enim fontem concedimus, viam ad illum ducentem simul à nobis concessam esse suadet *l. 3. §. f. D. d. S. P. R. j. a. l. 2. D. d. jurisd.* Applicatio facilis.

VI

Non tamen agunt Suscepto-

Dicitur in *l. f. C. de aleat. nec permittimus etiam*

in

in his ludere ultra unum ſolidum, ſi multum dives ſit. Quod ſi igitur ob majus lucrum decertare conarentur ludo dediti, locator vero loci eos ſciens receperit, & poſtea ex locato, aut ex contractu innominato aliquo experiri, actionis non competentis exceptionem obſtare crederemus, eademque fata receptoribus ludorum fortunæ & mixtorum a jure civili improbatorum, nec non iis delicto convenientem inſuper a Magiſtratu pœnam facile vaticinaremur. Acerbum forte judicium eſſe quis dixerit, eum condemnare, quem reum ſceleris ſocietas non faceret. *l. 18. C. d. pœn.* Regerimus ad hoc, quanquam ordinarium ſuum pretium non ſit egreſſus receptor, tamen actum contra legem ipſo jure nullum permittens peccavit, & dum hoc ſciens fecit, mandaſſe tacite atque in eadem culpa fuiſſe exiſtimatur *a. l. 60. l. 152. §. 1. D. d. R. J.* imo qui celat furem, eo ipſo furti tenetur. *l. 48. §. 1. D. d. Furt.* Hoc certe Locatori præjudicio eſſe non poſſet, ſi colluſores præmium legibus non probatum clam, ſub praetextu tamen juſti pretii, poſuerint, dolus enim ſolummodo alicui non debet patrocinari, bene tamen bona fides cuique ſua *c. 33. in f. X. de offic. & pot. jud. del.*

res, ſi colluſores ipſis ſcientibus ordinariam ſummam in ludo excedunt.

Quod ſimiliter in ludis fortunæ mixtisque ſtatuendum

Agunt tamen receptores, ſi ſunt in bona fide.

VII

Porro quemadmodum Jus Romanum luſus fortunæ & mixtos haud admittit. *d. l. f. C. d. aleat.* verb: *Nulli liceat in publicis*, & per conſequens ſuſceptores non tolerat *l. 1. §. 2. D. d. Aleat.* ita hi a luden-

Suſceptores ludorum fortunæ & mixtorum non approbantur,

&c sic nec actiones habent. dentibus salarium postulantes, procul dubio exceptione non fundatæ actionis a limine judicii erunt repellendi, nec ulli dubitaremus, & hic; quod communiter ajunt, judicem hujus generis libellum sibi porrectum ex officio tanquam ineptum & legitima causa destitutum dentibus lacerare posse Gloss. *ad cap. 41. Caus. XI. qu. 1. vid.* Carpz. *P. 1. C. 2. D. XI. n. 5.* insuper svaderemus futuro agenti, ut nequidem vel indirecte, quod promissum ipsi erat salarium petere curet, ne fortassis, si Magistratus petitionis illius originem inquisiverit, & publicatione domus susceptoris processerit. *l. f. C. d. Aleat. in f. verb. domibus eorum publicatis* statum suum deplorare necesse habeat.

Cautela

Limitatur apud Saxones. Jure tamen Saxonico, quod in Electoratu viget, cum lusus fortunae & mixti simpliciter non sint prohibiti, sed ita admissi, si homines, octavum decimum annum excedentes, nobilioris quidem conditionis unum Joachimicum, excellentioris gradus ex civium ordine dimidium Thaleri, inferioris autem quatuor grossos, rustici tandem unum grossum uno mense solummodo deperdant. Ord. Pol. *d. Ann. 1661. T. 8. §.* **jedoch** 2. Jus Civile (inprimis, quod in Saxonia, etiamsi leges prætergressi sint, acerbitas Romanorum non obtinet, sed 10 Thaleris reus mulctandus, & inopia laborans carcere coërcendus juxt Ord. Pol. *d. a. 1661. T. 8. §* **welcher** *Magnif. Dn.* Menck. *D. ad Tit. d. aleat.* olim quidem 20 Thaleris. *vid. d.* Polic. Ordn. *d. 1612. §.* **Welcher nun hierwider** *C. S. p. 570.*) applicandum haud censemus, sed suscepto-

ptori datam formam rite observanti, ob rationes positioni quintæ insertas, actionem & exactionem tribuimus. Quod simili modo dicendum, si ludentes convictus & prandii cujusdam gratia congressuri tertii locum sibi elegerint *d. Ord. & ea d. anno 1612. §. alleg. C. S. p. 570. conf. l. 4. pr. D. d. Aleat.*

Etiam in ludo prandii gratia instituto.

VIII

Quæsito nunc loco ad ludendum apto & conductis receptoribus conveniunt ludentes. Sæpenumero antequam, quod notandum, adhuc aleæ operam navant, rixa oritur, hospiti bona auferuntur, atque idem injuria afficitur. Dum injuriam vindicare intendit, Advocatum consulit hospes. Orator causarum minus circumspectus dubio procul inductus dispositione *l. 1. §. 1. D. Aleat.* ubi huic nullum promittitur auxilium, patrocinium, conscientiæ fortean supra modum deditus, denegabit. At simpliciter clientem futurum velle repellere, & injuriosum, propriæque utilitati haud conveniens videtur. Explorabit itaque solers causarum indagator, an injuriæ illatae principaliter sint evomitae, ex causa forsan, qua super modo ludendi consilium ceperunt, & sic deinde rixæ sint exortæ, atque bonorum ablatio subsecuta, an vero ex colloquio nullam lusus mentionem faciente, honesto tamen, recensita incommoda fuerint exorta. Priori casu consultius acturus est, si plane ab actione desistat, vires e contrario in posteriori casu periclitari poterit. Neque obstabit, partes ludendi

Ante ludum inchoatum aliquando apud susceptorem rixa oritur.

Ubi distinguendum an injuriæ intuitu lusus, an extra illum intuitum sint evomitæ.

Ex causa posteriori recte agit

Objectio. dendi tamen gratia congressum suscepisse, ergo conscias malæ conversationis fuisse. Enimvero ludi nullum adhuc fuit initium factum, multa insuper impedimenta futura erant, ut plane a ludendo desisterent, odia quoque in pœnalibus debere restringi, æquum dijudicat *C. 15. X. d. R. J. in 6to.*

Resolutio Objectionis

IX

Ex Luforibus unus vincit, alter vincitur

A præliminaribus Aleatores, nisi impedimentum accedat, ad ipsum ludendi Actum progrediuntur, & quanquam ambo ex iis plerumque lucrandi habeant animum juxta effatum OVIDII *lib. 3. d. arte amandi*

Sed nimius labor est, sapienter jactibus uti,
Majus opus mores composuisse suos.
Tunc sumus incauti studioque aperimur ab ipso,
Nudaque per lusus pectora nostra patent.

tamen vel pari prælio discedunt, vel, quod sæpius accidit, unus vincit, alter in contrarium vincitur. De victore igitur primo loco agendum erit.

X

Victores sunt vel Clerici vel Seculares.

Distinguere potissimum debemus personas Clericali & Seculari ordini addictas. In ordine anteriori constitutæ sicuti prorsus a Pontifice INNOCENTIO III. sub comminatione beneficiorum Ecclesiasticorum amittendorum a ludis prohibentur, *c. pen. XV. X. d. vita & honest. Cler.* Conf. *c. 3. dist. 23. & c. XI. X. d. Excess. Præl.* quod & obtinet Jure Saxonico

Priores sub pœna prohibentur ludere

co *Art. Ger. 16. §.* Derowegen sie sich ꝛc. Imo si spectatores tantum adinventi fuerint, suspensione trienni ab officio puniuntur *Auth., Interdicimus C. d. Episc. & Cleric.* ita nec victoria ipsis aliquid prodesse potest, sed cum expensis a lite discedere tenebuntur. Etsi etiam quam maxime a victo licitam alias pecuniam quis acceperit, nec victus animum habuerit repetendi, quod quidem Jure potuisset, tamen lucrum à Fisco Sacerdoti extorquebitur. *arg. l. 9. in f. D. d. Jur. Fisci.* Neque aliud (quod tamen BRUNNEMANNUS *ad d. Auth. num. 5. censet*) statuendum erit in lusibus ingenii, cum lex nullam statuat limitationem *a. l. 8. D. d. Publ. in rem act.* & scandalum, in persona a sanctitate muneris conspicua sollicite sit declinandum. vid. *Dn.* MENCKE *ad D. p. 163. Voc. Cleric.*

nec Spectatores admittuntur.

Idem statuendum in Ludis ingenii

XI

Laxior ex lusu petendi potestas concessa videtur Secularibus. Quando etenim distinctionem lusionum superius declaratam retinemus, nemo dubitabit, ex virtute proveniens lucrum (modo ditiores ad singulas commissiones, seu ad singulos congressus aut vices unum assem, seu numisma, seu solidum, pauperiores vero longe minorem pecuniam non transgrediantur, *verba sunt l. 1. C. de Aleat*) justissime peti posse *l. 2. §. 1. D. d. Aleat. l. f. C. d. Aleat.* unde condictionem ex legibus dictis competere non inepte quis dixerit. In uno hoc vacillare videntur Doctores, quem in modum Judex pronuntiare debeat, si a

Seculares meliori jure ludunt, quam Clerici.

Inprimis si in ludo virtutis una vice solidus deponatur.

 minus

judicis judicium in lusore minus locuplete.

minus locuplete pecunia intuitu lusus acquisita petatur. Absque dubio facultates diligenter erunt explorandae, quo facto Judex merito deliberat, actorique tantum tribuit, quantum ipsi justum ac æquum futurum videtur *a. l. 1. pr. in f. D. d. J. & J.* imo contra pauperem (quos qui minus, quam quinquaginta aureos habent, jura existimaverunt *l. 10. D. d. Accusat & Inscript.*) auxilium legis nostrae Victori competere eam potissimum ob rationem credimus, quod lucrum ex virtutis lusu obveniens tanquam honorarium ex labore sit considerandum, ad quod ne alicui officium suum eveniat damnosum *l. 61. §. 5. D. d. Furt.* & pauper adstringitur, inprimis cum legem eos ab hoc onere eximentem prae se habeant nullam, & de se merito ipsi querantur, qui rei se inmiscuerunt, quam rectius potuissent evitare *l. 36. D. d. R. J.* accedit, pauperem non arceri ab emtione aleæ *l. 8. §. 1. D. d. Contr. Emt.* ergo quoniam virtutis lusus Aleam quodammodo imitatur, (semper enim incertum est, quisnam victoriam sit reportaturus) conclusio ad pauperem evidens erit.

Quis dicatur pauper.

XII

Victor jure Romano ex fortunæ & mixtis ludis nullam habet actionem.

Quanquam vero Jure Romano ex ludis, qui a fortuna, aut arte & fortuna simul dependent, victori nullam actionem debeamus promittere *a. l. 2. §. 1. D. d. Aleat. l. f. C. eod.* istum tamen rigorem jure moderno quodammodo moderatum invenimus. Consulentibus RECESSUS IMPERII *d. anno 1570.* Fuß=

Aliter jure moderno.

Knechts=

Knechts-Bestallung, *pos. 211.* verba sunt evidentissima: **Es soll auch keiner den andern auff dem Spiel auffschlagen, noch weiter, denn er baar Geld hat, spielen; wo aber einer dem andern viel oder wenig auff Borg abgewinnet, soll ihm der andere nichts darum zuzahlen schuldig seyn,** ex quo colligimus, victori equidem nullum jus agendi competere, si non illico a victo numeratam pecuniam exegerit, sed ei potius habuerit fidem, huic tamen nec litem esse movendam de lucro extorquendo, quod semel ipsi exolutum erat, una intelligimus, neque existimamus, victo ob insolitam pecuniae summam deperditam ad illam repetendam actionem esse indulgendam. Certus enim & determinatus modus hic non est præscriptus, dicitur potius, in quantum quis numerato secum habet; præterea veritas ex contrario sensu patebit. Sic enim concludimus. Si solum mihi non est p[illegible] ludi præmium petere, quando collusori fidem habeo de pretio, sive hoc sit alicujus momenti, vel non, sequitur, si fidem non habeo, sed pecunia mihi statim traditur, istam meam fieri.

XIII

Respicientes ad Jus Saxonicum antiquum, illud non multum discrepare, imo paulo rigidius esse Jure Romano dicendum, quandoquidem ibi sine distinctione Victori actio denegatur. Dum enim hæres, qui tamen in omne jus defuncti successit, *l. 59. & 62. D. d. R. J.* solutionem præstare non adstringitur per **Landr.** *L. 1.*

Jus Saxonic. Antiq. indistincte Victori actionem denegat.

L. 1. art. 6. ibidem: Wer das Erbe nimmt, der soll zu Recht die Schuld gelten, als ferne als das Erbe weret an der fahrenden Habe. Dieberey noch Raub, noch Spiel-Geld ist er nicht pflichtig zu gelten, imo judex prohibetur de ejusmodi pecunia iudicare juxta Weichb. *art. 101.* beklaget iemand den andern um Geld, der soll benennen vor dem Richter, warum man ihm das schuldig sey; wann es ist um Spiel, da darff er ihm nicht um antworten, noch der Richter auch nicht richten, merito igitur, & Actorem a limine judicii esse depellendum, affirmamus. Nihilominus non obstantibus verbis ultimis ex officio in commemorata delicta recte judex inquirit ob interesse publicum. *l. 9. §. 5. D. d. Publ. & Vect.* Dn. MENCK. ad *D. p. 162.*

XIV

Recensitum rigorem erga Victores limitatum invenimus in sanctionibus Electoris Saxoniæ. Hæ enim cum virtute conjunctas lusiones indistincte, si meri lucri gratia non instituuntur, admittunt, ORD. POL. *d. a. 1661. Tit. 8. §.* nun stellen wir zwar nullo quidem pretio, quousque scilicet Lusoribus liceat deponere, definito. Posset ergo quis sibi facilius persuadere, quatenus nimirum aliquis rerum suarum arbiter habeatur *l. 21. C. Mandat.* eatenus licitum quoque esse ludis concredere, per consequens victori contra reum in quovis casu judicium dandum esse; At vero cum Juris Civilis dispositio apud Saxones in subsidium tamdiu, donec

nec

nec contrarium sit edoctum, locum inveniat *a. P. 2. C. 10. pr.* Weiln in Sächsischen Rechten 2c. merito & hoc jure elargimur Victori potestatem in commate XI expositam.

XV

Quemadmodum vero ex olla fortunæ dem Glücks-Topff, aut simili ludo inhonesto nullam voluit exactionem victori concedere Serenissimus Legislator juxta Policey-Ordn. *d. a. 1661. Tit. 8. §. f. Ord. Pol. d. 1612. §. 12. p. 570. Corp. Sax.* ex ratione, quæ sequitur. Dieweil auch durch das Topff-Spiel oder den Glücks-Topff manchem das Geld aus dem Beutel gelocket worden, soll dergleichen in unsern Landen keinem dergleichen zu halten nachgelassen, vielweniger ander Gauckel-Spiel verstattet werden, quippe & Magistratus permittens 100. Thaleris punitur; ita e contra Victor non est prohibitus ex ludis artis, fortunae aut mixtis, (e. gr. lusu latrunculorum ausm Schacht-Spiele) commodum petere, modo nulla fraus, nec verba injuriosa, aut persona nondum attingens decimum & octavum annum intercedat. *d.* Ord. Pol. §. allein §. iedoch *vid. Com. VII.* Post hæc requisita victor haud existimet sibi jus competere, quantum libuerit lucrari. Præscriptum enim habemus quam saluberrime in *d. Ord. d.* §. quem in modum quis in ludo & quovis mense aliquid amittere possit. Catalogum rei sicuti supra §. *VII.* retulimus, ita nunc ipsa Legislatoris verba apponere juvabit: iedoch, daß einer

Ex olla fortunæ nulla actio permittitur.

ratio.

Bene tamen ex ludis artis, fortunæ & mixtis.

Actio tamen saltim datur ad summam a legibus præscriptam.

ner

ner von Adel über einen Thaler, ein vornehmer Mann, so bürgerlichen Standes ist, über zwölff grl. und ein Handwercks-Mann über 4 grl. ein Bauer aber über einen grl. auff einmahl nicht verspiele, solches auch in einem Monath über einmahl nicht geschehe; cuilibet potius rei familiaris curam incumbere existimantis.

XVI

Quid juris, si major summa, quam legibus permissa petatur.

Casus tamen facile posset emergere, ut forte per imprudentiam Advocati major, quam legibus recensitis permissa summa petatur a victo, an audiendum esse victorem dicamus, si deinde ad minimum quoad quantitatem licitam satisfieri sibi cupiat? Scimus quidem, doctrinam JURIS CONSULTORUM in materia mandati eo venire, actionem habere mandatarium quoad summam concurrentem, si scilicet fines mandati excesserit *§. 8. J. de Mandato* STRYCK. *Not. ad Laut. p. 288.* quod in donationibus, ultra quingentos solidos existentibus judicialiter non insinuatis, quæ quoad excessum corruunt, obtinere quoque certum est *l. 34. pr. & §. 1. C. de Donat.* verum cum hoc loco leges Principis insuper habitæ sint, & dicti agentes pro delinquentibus & prætergredientibus legem reputandi, quibus privilegia non permittenda *Nov. 17. c. 5.* recensitam doctrinam vix locum hic invenire censemus, argumenta ducentes ab eo, qui usurariam pravitatem semel commisit, & deinde ex ea in judicio egit, etiamsi postea ordinarias & lege concessas usuras desideret, non tamen audi-

auditur, ſed pœna competenti afficitur. Conſ. *Mand. El.* von wucherlichen *Contracten d. 1609. 1614. & 1625. Corp. Sa. p. 499. ſeqq.* Ex quibus deinde inferre licebit, etiamſi victor ab initio ſtatim a victo, a quo tamen majus in ludo lucrum extorſerat, a lege indultum commodum petierit, tamen a victo incompetentis actionis exceptionem poſſe opponi, ſi ſcilicet reus probaverit, privatos inter parietes victorem prætergreſſum eſſe modum imperialem præſcriptum. Eſt enim omnis luſus contra Principis Mandatum pernicioſus, qui impunitus eſſe non debet *l. 50. §. f. D. d. Furtis.*

XVII

Neque Pupilli, nec Minores a lege improbatam ſummam petunt.

Num vero & hunc juris rigorem extenſum dicamus contra pupillos minoresque, ſi ſcilicet a majorennibus, mediante ludo, prohibitam pecuniæ ſummam lucrati ſint? Etiamſi enim multa pro hiſce perſonis in jure ſingularia introducta ſciamus contra juris rationem *l. 14. 15. & 16. D. d. Legibus. Conſ. l. 42. in f. D. d. Adminiſtr. & per Tut.* poſthæc pro iis militare videatur, quod conditionem ſuam meliorem facere poſſint, *pr. Inſt. d. Aut. Tut.* & iſta conditio in præſenti exiſtat bona; At vero quando in contrarium perpendimus, ludum pro re nata non eſſe modum dominii acquirendi comprobatum BRUNNEM. *ad l. 3. C. d. Aleat.* maxime quod minores & pupilli ex inhoneſto lucro locupletiores fieri nequeant, debent enim & hi cum Tutoribus ſuis bonam fidem agnoſcere *l. 9. §. 6. D. d. Admin. & per Tut.* Ergo concludimus, perſonas

memoratas actiones suas juxta jus constitutum commune formare teneri.

XVIII

Victi jura.

Qui vel habet liberam administrationem, vel non.

Jura Pupilli.

Huc usque jura victori competentia sunt exposita, poscit ordo, ut nunc quoque aliquid de victo proferamus: Habet ille vel liberam rerum suarum administrationem, vel non habet. Ad ultimum referimus pupillum, minorem, filium familias *L. 4. §. 1. D. h*; nec non cæteros propter mentis imbecillitatem curatoribus indigentes. Pupillus quidem dum vincitur, conditionem suam deteriorem facit *pr. J. d. Aut. Tut.* & nullius rei alienatio ipsi soli concessa. *§. f. J. Quib. al. licet vel non.* Ergo pupillum teneri dicemus, si tutor accedat? Quod haud asserendum. Præter enim quod moribus pupillorum tutores optime prospicere teneantur, & ab ejusmodi exercitio prohibere, ne tristis exitus eos, post dispersum patrimonium, expectet. *l. f. §. 5. C. d. Bon. quæ lib.* hoc quoque exigitur, ne spoliare pupillum, aut res ipsius perdere sinant. *L. 7. §. 3. D. pro Emt. j. l. 22. D. d Administr. Tut.* Idem jus in minore statuendum, opus tamen, si juxta modum legibus permissum ludo quid deperditum fuit, restitutione in integrum habet, cum in actu valido versatus fuerit. Neque obstat nobis dicterium: in delictis non subveniri solere minoribus *l. 9. §. 2. D. d. Min.* hoc loco autem adesse delictum. Distinguimus enim adjutorio *l. 37. §. 1. D. d. in.* an delicta sint atrociora an non? Nemo autem facile ludos tales ad priora referet. Insuper plane hic cessare delictum videmus,

-mus, quoniam minor nihil ultra legis permissum suscepit. Jure Saxonico tamen, cum ad certum modum adolescenti decimum nonum annum attingenti ludere sit concessum, ORD. POL. *d. 1661. Tit. 8.* §. Allein, Remedium minoribus indultum recte cessabit. Victum furiosum aut alia mentis eclipsi laborantem nihil valide posse perdere, vel ex primis jurium principiis constat, cum non intelligant, quid agant. §. *8. J. de Inut. Stip.*

J. Sax. minores 18. annis recte ludunt.

XIX

Quod ad homines attinet, qui plenam rerum suarum administrationem habent, illi aut modum a Legibus statutum observaverunt, aut non observaverunt. Priori modo si e. gr. in ludo virtutis in uno congressu unum solidum quis perdiderit, aut jure Saxonico ordinatum, prout supra memoravimus, modum in ludis fortunæ & mixtis non transgressus sit (Civili enim jure hi non erant permissi, quando inprimis in pecuniam ludebatur *l. 2. §. 1 D. de Aleat.*) nullum est dubium, quin victori agenti ex voto cadant sententiæ, nisi tamen & hoc in casu fraus intervenerit, aut quis alterum nimis ad ludendum solicitaverit, *a. l. 1. §. f. l. 2. D. d. aleator.* SCHOEPFF. *in Syn. D. p. 219.* eatenus enim GLOSSA GERM. *ad* Lr. *Lib. I art. 6.* recte dicit: Nun soltu wissen eine sonderliche Regel von Hand-Spielern und von ihrem Rechte, das wisse, ein Spieler ist viel böser denn ein Räuber, denn als er mit einem spielet, könte er es ihm ab-

De eo, qui liberam rerum habet administrationem.

is summam jure permissam cum Effectu amittit.

Nisi machinatio callida intervenerit.

wünschen, er thät es viel lieber, denn daß er es ihm abgewinnen solte, vide etiam D. AMBROSIUM loquentem apud PEREZIUM *ad Tit. C. de Aleat. n. 3.* At posteriori modo i. e. si ultra permissum legis lusum erat, repetitionem & conditionem amissi largimur.

XX

Atque istam repetitionem J. potissimum Civili introductam videmus *L. f. C. d. Aleat.* ubi duobus modis succurrere voluit Imperator victo ejusque hæredibus, tum per actionem, tum etiam per exceptionem. Priori modo, si jam pendente ludo, aut post ludum, aliquid solutum esset, condictionem soluti non solum adversus ipsos aleatores, sed & eorum hæredes concessit, sicuti quoque in liberis obtinet, si pater omnes facultates ludendo amiserit, repetitio datur in totum, quanquam Dn. STRYCK. *ad Lauterbach. p. 159.* eam solummodo usque ad legitimam concedat, imo *d. l. f. C.* admisit condictionem indebiti, quia ex falsa causa & juribus non probata solvit *l. 26. §. 2. D. de Cond. Indeb.* Posteriori exceptionem non fundatæ vel concessæ a jure actionis *D. L. f. ibi. nulla sequatur condemnatio*, permisit.

XXI

Forte vero quis dixerit, minus tamen honestam existimari repetitionem, cum veluti pactum tacitum de non repetendo intercessisse videatur. Nos quidem non latet, quod in *l. 144. pr. D. d. R. J.* circumfertur,

non

non omne, quod licet, honestum esse. At quando in contrarium ultro citroque reputamus, alterum ex titulo non licito acquirere, eamque acquisitionem fieri cum alterius insigni damno, sæpenumero per hoc rei familiari aliquid detrahi, malitiam insuper non raro alterius, quod non ferendum *l. 38. D. d. R V.* per ejusmodi conniventiam augeri, & neminem alteri jure permittente facere injuriam. *l. 13. §. 1. D. d. injur.* facile contrariam amplectemur sententiam. Quid autem prodesse demum putemus Victo non exactam pecuniam, cum tamen a plane non ludentibus exigi queat! Habet enim pater negligentis filii & moventis actionem procul dubio ob patriam potestatem & usumfructum in bonis ejus competentem actionem & exactionem *l. f. C. d. Aleat.* adeo ut, & hoc cessante, exigendi Jus per Episcoporum & Præsidum loci auxilium defensori civitatis competat, Fisco tandem, si hic segnis forte reperiatur, in exactione succedente *d. L. f. C. de Aleat.*

XXII

Neque blandiantur sibi victores, fore, ut post ordinarium actionibus præstitutum tempus triginta nempe annorum *L. 3. C. d. Præs. 30. l. 40. ann.* liberos ab omni exactione se existiment, quandoquidem dicta actio dubio procul ob exosos lusionum cultores non prius extincta dicenda sit, quam post quinquaginta annos completos. *d. l. f.* imo ad nonagesimum fere annum durare potest, si in fine ultimi anni præscribendae actionis victus experitur contra victorem, hoc

Repetitioni ordinario modo non præscribitur.

Sed 50. anni requiruntur, aliquando ad 90. annos extenditur præscriptio.

hoc deinde litem contestante & cessantibus partibus in continuando processu ad octo adhuc lustra d. actio perpetuaretur. *L. f. C. d. præs. 30. l. 40. annor.*

XXIII

Ratione præscriptionis & repetitionis Saxones Jus Civile amplectuntur.

Sancita juris Civilis, tum quoad repetitionem, tum vero præscriptionem, apud Saxones adhuc hodie obtinere, ex eo liquet, quod apud hos in hoc juris doctrina specialius jus introductum haud prostet. Unica fere est in lusu fortunae & mixtis exceptio. Sicuti enim jus Civile repetitionem intuitu horum ludorum indistincte admittit: Ita victus vicissim, Victore juxta legis præscriptum agente, plane ab opponenda non competentis actionis exceptione repelli solet.

XXIV

Num repetitio ex consuetudine in Saxonia cesset?

At vero hodie potissimum apud Saxones vi consuetudinis restitutionem perditi cessare, ac per consequens nec opus esse praescriptione, censent, remque ex *l. 8. D. de Condict. ob turp. caus. & l. 5. D. de donat.* illustrare conantur. CARPZ. *L. 6. Resp. 96. n. 16. seqq.* Nostrum hic est inquirere, an res sese ita habeat. Præjudicium, an sc. Saxones in subsidium Jure Civili obligentur? ante omnia est removendum. Hoc sicuti affirmare necesse habemus, tum quod non in paucis Saxonici juris partibus expresse provocetur ad Jus commune vid. *O. P. S. Tit. 6. §.* Dieweil, und solcher *Effectus* & in summo Provocationum consilio, si deficiat Juris Saxonici dispositio, sæpius respiciatur, tum quod

An Saxones in Subsidium Jure Civili obligentur?

quod Serenissimus ad explicationem Juris Romani in ordinationibus Universitatum nostrarum Professores ablegaverit, quod extra dubium haud fecisset, nisi peregrina jura patriæ utilia aliquando futura censuisset; ita eo promptius remoto obstaculo consuetudinem talem Saxonicam negare & jure possumus. Conf. quae habet BRUNNEM. *Cent. 4. Dec. 8.* Scimus sc. Jus Civile repetitionem concessisse imo & remissionem omnibus modis prohibuisse *d. l. f. C. d. Aleat.* Secedamus nunc ad tempus a Jure Civili & in nudo Jure Saxonico hæreamus. Allegato Jure certa amittendi forma in ludendo est præscripta, ursit hoc Serenissimum Legislatorem, ne quis sui patrimonii adeo magnam jacturam pateretur, succurrere ergo voluit victo, per consequens repetitionem, si non expresse, tacite tamen concedere, victorem ultra legis mentem ludentem quasi punire, ne majus fortean lucrum speret. Cum igitur hæc jura diversis temporibus, potissimum *d. ann. 1555. d. anno 1612. & 1661.* sint repetita, imo variis postea mandatis emissis ad hoc sit provocatum, de quo nuper *d. ann. 1711. d. 6. Octobr.* in Præfectura & Curia Lipsiensi jussu regio affixum mandatum (verba not. solches aber nicht allein in der Lands- und Policey-Ordnung höchlich verbothen) suppeditare potest: præterea Jure Saxonico consvetudo per spatium 31. annorum, 6. septimanarum 3. dierum denique præscribitur CARPZ. *P. 2. C. 3. d. 21.* quod tempus, si aliquando (de quo tamen dubitamus) sine interruptione processerit, certe tamen per leges postea

latas tota ſublata fuit *L. 2. C. quæ ſit longa conſvetudo.* Argumenta, quod iſta conſuetudo ob irrationabilitatem concurrentibus circumſtantiis eandem moraliter malam reddentibus allegari nequeat *d. Nov. 134. c. 1.* conſulto omittimus. Conf. *Diſt. 8. c. 3. 4. & 6.* Alias pro hac conſvetudine in Reſponſo quodam ad noſtram inſtantiam dato verba facit Dn. D. J. H. S.

XXV

Diſputatio Schœpfferi de hodierna ludorum juſtitia in quibusdam capitibus noſtræ Diſſ. contrariis recenſetur.

Francofurti ad Viadrum habita eſt 1690 ſub præſidio Juris-Conſultiſſ. Dn. SCHOEPFFERI diſſertatio Juridica de *hodierna ludorum juſtitia*, in qua inprimis pro deſtruendis iis, quæ jam dicta fuere, laboratur. *Ipſos Principes ut & Auguſtas tam chartulis luſoriis, quam taxillis ludere ſolere, præmiumque retinere, ſi minus, victori illud concedere*, aſſeritur. Princeps ludit & hoc facit, quoniam nullam legem ſibi præſcriptam habet, ſubditi autem hoc in ſui commodum allegare nequeunt, Princeps enim actum alias indifferentem prohibere poteſt tanquam Princeps, qui deinde poſt prohibitionem ratione ſubditorum pro turpi habetur, ratione vero Principis honeſtus videtur. Et quamvis bene ſit Reipublicæ conſultum, ſi ſe alligatum Legibus Princeps profitetur, alligatus tamen dicitur propria ſua voluntate; non neceſſitate, ergo a ſua voluntate recte iterum recedit Conf. *L. 22. D. d. Leg. 3.* Neque obſtat, *Principem ſubditis ſuis concedere quoque præmium ex luſu*; nam & hoc recte facit, quoniam leges ſuas mutat, inde tamen non ſtatim inferendum: Prin-

Princeps pro hoc vel illo tempore in uno ac altero individuo remittit aliquid de rigore legum suarum, ergo semper & in universum leges sunt abrogatæ. *vid. C. 16. quæst. 1. Can. 39.*

XXVI

Opponitur porro, *Principes novos ludos fortunæ & mixtos chartulis præcipue lusoriis excogitare solere*; Verum hoc facientes, sui oblectamenti gratia suscipiunt, exinde tamen non statim concludendum, superiores subditis suis immoderatum ludum permittere, nam tacite hoc volunt, ut subditi quidem ludis utantur, interim moderamen ordinationum Politicarum diligenter observandum ab iis esse, simul innuunt. Eodem modo responderi potest, quando instant: *in omnibus tamen cauponis & domibus, in quibus vinum venditur, bodie reperiri tabulas lusorias, cui quandoque solere jungi chartarum fasciculum, audientibus & videntibus Magistratibus horumque ministris.* Possunt enim in cauponis recte sustineri Ludorum hæc genera ad modum Legibus praescriptum, cum in totum constitutionibus Principum non sint prohibita, si autem Magistratus excessum animadvertat, nec pœnam dictitet, hujus desidiæ potius adscribendum, cum non videndum, quid Romæ fiat, sed quid fieri debuisset *L. 12. D. d. Off. Præs.* Nec ad rem facit, *in nundinis venum quotidie exponi tabulas aleatorum & chartulas lusorias.* Hoc nempe similiter fit, non ut instrumentis hisce cives abutantur. Et quanquam ulterius urgeatur, *tolerari opifices, qui non nisi chartulas lusorias conficiunt, & hoc nomine*

Continuantur oppositiones Schœpfferianæ, & ad eas respondetur.

mine tributum solvunt, debent enim, cum simpliciter Ludi non sint prohibiti, esse, qui instrumenta talia conficiant. Nec est, quod queramur, *concedi privilegia, ut quidam soli chartulas pingant & conficiant*, quod juste posse concedi putamus, cum ita rectius praecaveatur multitudini chartularum. Quando denique dicitur, *Fiscalem fere nunquam actionem movisse contra victorem*, tunc respondemus, aut victus ipse repetiit, quae sua fuerunt, au. Fiscus in casu, quo ipsi jus super est, aliquando nobis ignorantibus exegit. Praeterea ludi ejusmodi saepenumero inter privatos cancellos suscipiuntur, ut plane ad Fisci notitiam non perveniat. Crederemus interim, si Protocolla judiciaria nobis investigare liceret, futurum esse sine dubio aliquid, quod ad nostram sententiam stabiliendam pertineret.

XXVII

Jure naturali repetitio deneganda.

Rectius jure connato actionum ad repetendam pecuniam ex lusu concessam esse negamus. Sicuti enim dicto jure nemo rebus meis leges praescribere potest, ita hactenus illas vel huic vel illi rei impendere possum, & sicuti juxta rectae rationis dictamen non prohibeor donare, ita nec deneganda est translatio rei meae in alterum ex eventu incerto, ut hic fit, cum lusus aliqua ex parte imitetur contractum conditionalem, neque prohibeor petere summam ab altero fortuna adjuvante per lusum in me delatum.

Limitatio.

Interim tamen, si quis ita immoderate & quasi cum neglectu familiae suae ludo insisteret, adeo, ut denique pauper evaderet, **er spielet sich zum armen Manne**, ita quidem, ut ne quidem haberet,

ret, unde se suosque aleret, merito ad repetendam pecuniam, ad suorum alimenta, obligaretur. Non videtur enim a Natura habuisse liberum arbitrium abdicandi se a re illa, quae ad Tertium conservandum pertinebat, cum quilibet sobolem suam & familiam, cujus secundum Deum autor est, facultatibus acquisitis tueri teneatur.

XXVIII

Sæpenumero autem desistere a ludo necesse esset ludentibus, nisi forent aliqui, qui hos, porrigendo pecuniam, diutius in eo detinerent. Horum jura brevibus quoque exponere præsens materia postulat. Aut vendunt ludentes aliquid, aut mutuum suscipiunt.

Certi quidam sæpe ludentes in ludo sublevant.

XXIX

Priori modo caute agere emtoribus convenit. Quod si enim venditorem ludentem videant minus felices progressus in ludo facere, itaque ludo intentum esse, ut, quicquid demum fiet, perditurus sit, merito a contractu emtionis venditionis abstinebunt. Si enim pretium ludenti pro merce dederint absque traditione mercis, ipsi non poterunt postea ad traditionem agere, quoniam venditori luxorioso aliquid elargiti sunt *l. 8. in fin. D. pro Emt.* & sibi imputent, quod melius non vigilarint, *l. 203. D. d. R. J.* Multo cautius ejusmodi emtores acturi sunt, si cum ludentibus, qui parum aut nihil adhuc amiserunt, dictum negotium contrahunt. Etiamsi enim scio fore, ut pecunia consumi queat, nihilominus bonæ fidei emtor sum, nihilque mihi impu-

Emtoris jura ementis a ludentibus.

tari poteſt *l. 8. D. pro Emtore.* Interim tamen hoc emtori infortunium accidit, ne poſtea re evicta regredi adverſus venditorem queat, exceptione potius tam in anteriori caſu, ſi ſcilicet traditio ſubſecuta, quam in præſenti ſubmovebitur. quando in ludo contractus eſt celebratus *L. 2. §. 1. D. Quar. rer. actio non datur.*

XXX

Jura pecuniam mutuantis ludenti, cum Diſtinctione.

Quid igitur ſentiendum de eo, qui, dum luditur, mutuam ludenti dat pecuniam? Conſiderari omnino debet, an expreſſa fuerit cauſa mutui ad ludum, an vero, non. Prioris generis fœneratori deneganda videtur, ſimilis enim eſt ei, qui quaſi perdituro pecuniam ſciens credidit. *L. 12. §. 11. D. Mandat.* Econtra in ſecundo caſu conſiderati creditores audiendi erunt, cum ipſis imputari nequeat, quo inquirant, in quam rem mutuatarii pecuniam verſuri ſint, *a l. 8. D. pro Emt.* Quod ſi tamen priori caſu debitor poſtea intervallo quodam promiſerit, vel præceptum judicis de ſolvendo ſponte receperit, tunc etiam tenetur ad ſolutionem, & Creditor quaſi jure poſtliminii actionem nanciſcitur, quia ſublata cenſetur prima cauſa turpitudinis *a. l. 2. C. de his quæ vi &c.* Ergo nunc finem diſſertationi imponimus, cum omnia, quæ in principio promiſimus, jam reapſe, quantum nobis conſtat, adimpleta ſint.

F I N I S

CON-

CONSPECTUS IN TABULA

Agentes occasione ludi. PR. h. sunt.

- I. Personae Principales eaeque sunt
  - Victor (9) qui si est
    - Clericus non agit (10) ne quidem ex ludo ingenii. (eod.)
    - Secularis agit & quidem
      - Jur. Civ. si una vice solitus fuerit positus (11) quid juris in paupere (eod.) non tamen ex ludo fortunae & mixtis (12)
      - Jur. Rec. retinet, quod lucratus est ex alterius numerata pecunia (eod.)
      - Jur. S. Ant. ubi non quidem cessabat officium judicis ipse tamen nihil petebat (13)
      - J S. El. in ludo virtutis obtinet jus Civile (14) in ludis caeteris ad thalerum &c. usque agit (15) ubi simul inquiritur quid juris, si major legib9 permissa summa petatur (16) aut si pupill9, minor &c. majorem summam lucrati sint. (17)
  - Victus (18) qui habet
    - I. liberam rerum administrationem ubi si
      - modum a legib9 praescriptum observabit, nullam habet exceptionem (19) nisi dolose induct9 (eod.)
      - Modum non observavit, repetitionem & condictionem amissi habet (20) nec injuste (21) & huic repetitioni post 50 annos praescribitur (22) etiam certo modo jure Saxonico (23) qua occasione simul, an vi consuetudinis hodie repetitio cesset, disquiritur (24) & disputatio SCHOEPFFERI 1690 habita modeste refutatur (25 & 26) tandemque de jure naturali repetitionem non obtinere demonstratur. (27)
    - I. non habet pag. seq.
- I. minus Principales pag. seq.

CONSPECTUS IN TABULA

- Personæ I. principales, eæque
  - I. Victor
  - I Victus
  - qui habet
    - 1. liberam rerum administrationem v. pag. præc.
    - Non habet, qui sunt pupilli minor[illegible] Filiifamilias, qui certa ratione in [illegible] um restituuntur. (18)
- I. minus Principales, eæque sunt
  - Susceptor, (2) quem princeps recte fovet, (3) at cum hi regulariter sint exosi, (4) distingui debet
    - Jure Civ. an lusores virtutis gratia receperit, tunc actionem nanciscitur (5) Debet tamen modum juris observare, alias receptor nihil, sicuti nec aliquid ex ludis fortunis & mixtis petit (6 & 7).
    - Jure Saxonico certa ratione in omnibus tribus ludorum generibus susceptores actionem instituunt (7) & Sic
    - Utroque jure hospes injuriam tempore ludi permissi sibi illatam vindicat (8) alias non.
  - Ementes aliquid tempore lusus (28) ubi
    - Si traditio non statim subsecuta, non potest postea ad tradendum agere(29)
    - Sivero subsecuta, nulla evictio locum habet (d §. 29)
  - Mutuo dantes pecuniam, ubi distinguitur, an
    - Expresse pecunia ad ludum sit data & nihil repetunt. (30)
    - Non expresse, repetunt, (30)